

OVERLIJDEN

(Door Joke van der Sluis en nagekeken door dr. Celant, dierenarts te Woerden)

Dan komt de dag waar we allemaal tegenop zien. We moeten afscheid nemen van onze huisgenoot. In dit stukje treft u in het kort wat u hierbij tegen zou kunnen komen.

Gelukkig is het overlijden van uw huisdier tegenwoordig geen taboe meer. U kunt vrijelijk rouwen, praten en steun krijgen. Tenslotte is het in de meeste gevallen niet zomaar een dier dat is overleden. Het is uw maatje, uw huisgenoot. Verdriet hierover hebben is dan ook heel normaal.

Als uw kat oud is geworden en vele kwalen heeft ontwikkeld, kortom *geen dierwaardig bestaan meer kan hebben, zult over zijn/haar toekomst na moeten gaan denken*. Met dierwaardig bestaan bedoelen we

- Het dier zal niet bovenmatig of langdurig lichamelijk en of geestelijk lijden;
- Het dier toont zelf interesse is bewegen, voedsel en drinken contacten naar buiten bijv. met de andere katten, de eigenaar en omgeving;
- Voor het dier moet een goede verzorging, huisvesting en voeding zijn gewaarborgd.

Als niet aan bovenstaande kan worden voldaan, kan er een moment aanbreken dat u en /of uw dierenarts u in overweging laat nemen om euthanasie te plegen. Euthanasie betekent letterlijk 'goede dood'. Het betekent dat het dier onnodig lijden bespaard zal blijven. Dat het dier een bewuste pijnloze dood zal krijgen. Misschien heeft u zelf nog tijd nodig om aan het idee te wennen.

Het idee dat uw kat er straks niet meer zal zijn. U bent degene die deze beslissing moet nemen. Waarschijnlijk wilt u nu nog tijd om afscheid te nemen van uw kat. Wilt nog éénmaal extra borstelen, nog één keer iets lekkers geven of wat dan ook. Neem vooral de tijd maar verlies ook het belang van de kat niet uit het oog.

Als u met uw dierenarts hebt besproken en besloten om het dier in te laten slapen, kunt u veelal kiezen of dat in de praktijk van de dierenarts zal gebeuren (in geval van verwachte complicaties zal uw dierenarts dit altijd aanraden) of dat het in de vertrouwde omgeving van het dier zal gebeuren, dus bij u thuis. Voor beide mogelijkheden zijn voor – en nadelen te bedenken.

In sommige gevallen is het goed om sectie te laten verrichten. Hiermee kan de doodsoorzaak vaak worden vastgesteld als deze eerder nog niet duidelijk was. Soms maakt dit dat u tijdig maatregelen kunt treffen voor andere katten, of als het om doodgeboren kittens gaat, kunt u uw fokprogramma bij stellen. De sectie wordt verricht door uw eigen dierenarts of door een gespecialiseerd pathologisch instituut.

Dan is het moment daar. Of u nu in de dierenartspraktijk bent of in uw vertrouwde omgeving. De kat krijgt eerst een 'roesje', een lichte verdoving waar door hij/zij buiten bewustzijn raakt. Daarna zijn er twee mogelijkheden, de dodelijke injectie wordt direct in het hart gespoten of wordt via een bloedvat gegeven, meestal via de voorpoot.

De dierenarts controleert met de stethoscoop of het hart echt niet meer klopt, of uw kat echt is overleden. Niet schrikken als de kat nog een spierbeweging maakt, dit is een reflex dat soms optreedt; de kat is echt overleden als de dierenarts dit heeft geconstateerd. De ogen moeten meestal met de hand worden gesloten omdat de kat deze openhoudt (dit gebeurt ook altijd tijdens narcose, vandaar dat bij een gewone narcose de kat altijd een oogzalf krijgt om te

voorkomen dat de oogbollen uitdrogen).

Nu is uw kat overleden en moet u beslissen wat u met het stoffelijk overschot doet. Misschien heeft u al eerder nagedacht over het overlijden van uw kat en zelfs een begrafenisverzekering voor uw kat afgesloten. In dat geval neemt u contact op met de betreffende verzekeringsmaatschappij. Misschien woont u in een gemeente die het toestaat dat u uw kat in uw eigen tuin of in het gemeente park begraaft. Vraag dit wel altijd even na om problemen op het moment dat u daar niet op zit te wachten te voorkomen. Als u uw kat niet wilt begraven of laten cremen is de mogelijkheid van destructie/recyclen. In dat geval laat u uw kat bij de dierenarts en wordt deze door het destructie bedrijf opgehaald. Dit bedrijf maakt er dan veevoeder van. Soms kan dit een zeer bewuste keuze zijn. De dierenarts kan u zeker een folder of een adres meegeven van een dierenbegrafplaats of dierencrematorium. Waar u ook voor kiest, doe dit bewust. Het kan u later helpen om verdriet en misschien zelfs schuldgevoel te verwerken en misschien zelfs te voorkomen.

Bij het overlijden van uw kat is het belangrijk om een aantal mensen en instanties hiervan op de hoogte te brengen. U kunt hierbij denken aan:

- . De (eigen) dierenarts, voor zover deze nog niet op de hoogte is;
- . Stichting Registratie Gezelschapsdieren Nederland, als u een dierenpaspoort heeft van uw kat;
- . Het stamboom secretariaat;
- . De fokker;
- . De dierenverzekering;

Soms is het handig als u na een paar dagen uw dierenarts nog eens opbelt om de laatste vragen, die bij thuiskomst na het overlijden bij u zijn opgekomen, te stellen. Ook dat kan u helpen bij de verwerking van de dood van uw kat. Sommige dierenartsen sturen zelfs een condoleance kaart of bellen u zelf na een paar dagen nog even op. Wat er ook gebeurt en hoe het ook loopt, blijf niet met vragen of nare gevoelens rondlopen. Praat erover met uw gezinsleden, vrienden of andere fokkers van de vereniging. We vinden de dood geen van alle prettig, maar dat alle levende wezens zullen sterven is de enige zekerheid die we hebben.